DISPUTATIO JURIDICA
De
EMPTIONE-VENDITIONE,

Quam
Adspirante Divinâ Clementiâ
ET
Approbante Magnificô & Amplissimô
Collegio Juridico.
Sub
PRÆSIDIO
VIRI
Amplissimi, Consultissimi & Excellentissimi
DN. GOTTFRIEDT SVEVI
J. U. D. Prof. Publ. Celeberrimi, Curiæ Electoralis,
Scabinatus & Facultatis Juridicæ Assessoris gravissimi,
Patroni, Præceptoris & Hospitis sui ætatem
venerandi

Publico Examini subjicit
CHRISTOPHORUS Kundenreich
Colberg. Pomer.
In Auditorio JCtorum
ad diem Januarij.

WITTEBERGÆ
Charactere JOHANNIS RÖHNERI, Acad. Typogr.
ANNO 1648.

VIRIS

Prudentiſſimo, Spectatiſſimis & Integerrimis

DN. CHRISTOPHORO Kundenreich/Reipubl: Patriæ Senatori,

DN. EBERHARDO Kundenreich/
DN. LUCÆ Kundenreich/
DN. LUDOVICO Kundenreich/
Reipubl: Patriæ Civibus & Negotiatoribus.

Hanc Diſputationem Juridicam
In teſtimonium

Erga Dn. Parentem filialis obſervantiæ & gratitudinis,

Fratrem fraterni amoris,
Agnatos debiti honoris & favoris

Exhibet & inſcribit

Chriſtophorus Kundenreich
Auth. & Reſpond.

DISPUTATIO JURIDICA

De

EMPTIONE-VENDITIONE.

Thesis I.

EMPTIO (*a*) VENDITIO (*b*) est Contractus (*c*) solô Consensu (*d*) initus de re (*e*) Emptori (*f*) pro certô pretiô (*g*) tradenda. (*h*)

(*a*) Quam deducimus ab ἐμὸν meum: quia in ea id agitur, ut res fiat Emptoris *Wesenb. Instit. ad rubr. hujus tit. Forster. disp. 18. lib. 1.* & accipimus pro eâ alienatione, quæ fit propter pretium; secus ac Lex XII. Tab. quæ emptionis verbô omnem alienationem complectitur *l. 29. de stat. lib.* unde & hunc contractum dignum censuit, sub cujus, ut justissimi nomine omnis ferè solennis familiarum mutatio & translatio, licet saltem imaginariô modô celebraretur *Wesenb. ar. de contr. empt. n. 1. Hænon, lib. 1. disp. 16. thes. 1.* (*b*) à venundo, vel venum do: factô enim venditoris res venit, & transfertur in alium. Rectè autem hic contractus duobus diversis nominibus insignitur, cum videamus in eô concurrere duas personas earumdemq; mutua facta: Emptoris Ementis, Venditoris vendentis. Quin tamen nonunquam alterum nomen pro utroque, ita ut Emptio, itemq; venditio seorsim posita, pro totô contractu & negotio, quod ab Emptore & venditore peragitur, accipiatur, non diffitemur, sed cum *l. 19 de action. Empt.* asserimus. (*c*) Quô ob ejus frequentiam & æquabilitatem nullus nobilior est: in causâ quâ autem Nummus est, qui ex quô esse cœpit, & difficultas in permutationibus est sublata, & rei cum pretio æqualitas introducta

troducta

troducta. Nummus enim est quasi mensura & ponderatio, quæ pro rerum varietate & augeri & minui potest. *Vid. l. 1. de Contr. Empt.* (*d*) in aliis quidem contractibus etiam requiritur consensus, sed tantum ut materiale, neq; solus; quia præter eum desideratur, vel rei traditio vel solennitas verborum, vel Scriptura: In hoc vero sicut in aliis contractibus consensualibus requiritur tanquam formale. Et licet etiam consensus, qui utrinq; debet intercedere versatur circa rem & pretium, solus tamen perficit contractum: hinc est, quod Emptio & venditio sit contracta, dummodo de pretio conventum, licet non sit solutum *princ. Inst. h. t.* pari ratione re non traditâ, Emptio Venditio nihilominus consistit. (*e*) Objectum hujus contractus est res seu merx à parte venditoris. (*f.*) Subjectum sunt personæ contrahentes Emptor & venditor. (*g*) Objectum à parte Emptoris est pretium. (*h*) Obligatur ex contractu venditor ad rem tradendam: Emptor ad pretium solvendum. De singulis singulatim infrà.

Th. II.

Cum Consensum ante omnia in Emptione-venditione requiramus; repellimus eos, qui consentire (*a*) non possunt. Quamquam etiam speciali ratione Emptionem legibus quidam (*h*) prohibeantur contrahere.

(*a*) Quo loco habemus furiosos *§. 8. I. de inutil. stipul.* infantes *§. 10. eod.* Pupillos: quamvis is qui ab iis emit ipsis obligetur *§. 9. eod. princ. I. de author. tutor. l. 7. §. 1. de rescind. vendit.* Prodigos quibus bonis interdictum; horum enim instar furiosorum nulla voluntas est *l. 40. de R. I. l. 6. de V. O.* minores 25. annis in cura constituti, qui sine Curatorum Consensu res suas alienare non possunt: Secus si fiat alienatio ipso jure est nulla *l. 3. C. de in integr. restit.* (*b*) Sic inter patrem & filium propter jus patriæ potestatis *§. 6. I. de inutil. stipul.* nisi de rebus castrensibus

sibus *l. 2. de Contr. Empt.* Advocatum & Clientem durante lite *l.6. §.2, C. de postul.* Medicum & Ægrotum tempore morbi *l.3. de Extraord. Cognit.* Emptio-Venditio iniri non potest. Speciali quoq; ratione exercere commercia prohibentur NOBILES, ditiores & potentiores, ut scil. inter plebejos & negoti atores faciliùs sit emendi vendendiq; commercium *l. 3. C. de commerc.* & nè perniciosæ negotiationes & monopolia ab iis propter potentiam & divitias facilè proced... *Scotan. Exam. Jurid. ad dict. tit. Nolden de statu nob. cap. 22. n. 93. & seqq.* qui privilegia nobilitatis per mercaturam ut per actum contrarium & non correspondentem nobilitati eos amittere asserit. Talem verò mercaturam intelligit, quâ comparant & revendunt, non quà distrahunt fructus superfluos *ib. n. 99.*

Th. III.

Nemo alterius (*a*) nomine emere potest nisi sit Procurator. (*b*)

(*a*) Si enim ejusmodi Emptio contracta fuerit, vel res nondum est tradita emptori: Et contractus est nullus, neque enim actio acquisita est ei, cujus nomine emptum, quia alterius nomine emi non potest *l. 73. §. ult. de R. I.* neq; Emptori: quia sibi emere noluit: *l. 6. C. Si quis alteri vel sibi sub alter. nom. &c.* Vel est tradita: atq; ita dominium ipsi acquiritur, *dicta l. 6. Cujac. π. C. ad ff. Si quis alteri &c.* Quod eò magis obtinet, si quis alterius nomine suâ pecuniâ emerit, tunc enim & actionem empti, & dominium traditâ re sibi acquirit *l. 5. & 6. eod.* Quin imò si quis sibi & tertio emerit, ementi acquiritur actio & dominium, & id non ex parte, sed in solidum *l. 64. de contrah. empt.* Si enim in parte consisteret saltem venditio, venditor invitus cogeretur esse in communione, quod fieri non debet *l. 26. §. 4. de condict. indeb.* (*b*) Et tunc non aliter agere possumus, si sui juris sit, nisi ab eo nobis cedatur actio. Si verò in nostrâ potestate, nobis directò actio ex empto competit *l. 7. eod.*

Th, IV.

In Conſenſu (*a*) requiritur, ut ſit liber (*b*) perſpicuus & clarus (*c*) ultimó conferatur in præſens (*d*).

(*a*) de eô vide, quæ diximus ſupra *th. I. lit. d.* (*b*) Invitus enim nemo comparare & diſtrahere cogitur *l. 11 C. de contr. empt.* niſi quibusdam caſibus, ut ſi quis teſtamento emere & vendere jubeatur *l. 66. de legat. 1.* vel ratione communionis *l. 13. §. 17. de action. empt.* vel ut publicæ imediæ conſulatur *l. 1. §. 11. de de offic. præf. urbi. vide plures caſus apud Hænon. l. 4. diſp. Jur. 16. th. 5.* (*c*) Alioquin enim contra venditorem fit interpretatio, quia in ejus poteſtate fuit, legem apertius contractui dicere *l. 39. de pactis l. 172. de R. I. Hænon. dict. diſp. th. 4.* (*d*) Nuda enim promiſsio de emptione jneundâ contractus non eſt *arg. l. 55. de O. & A.*

Th. V.

Conſenſus ille determinetur ad certam mercem (*a*) Hæc autem ſit in commercio (*b*) neque aliàs ſpecialiter (*c*) legibus prohibeatur alinari.

(*a*) Mercem, quæ ita dicta, quod mereat pretium, latius aliquantò pro re quacunq; venali, ſive mobilis ſit, ſive immobilis accipimus, ſecus ac *l. 66. de V. S.* Error autem, qui committitur circa mercem, diſtingvitur, vel enim eſt in corpore ſeu ſpecie quadam certà: vel in materià ſeu ſubſtantià ingenere. Si in corpore: ut ſi ego Servum Stichum me emere putem, tu Sempronium te vendere, Emptio nulla eſt *l. 9. de contr. empt.* Si in materià: iterum diſtinctio adhibenda; vel enim in totâ materiâ erratur v. c. Si æs veneat pro auro, emptio itidem eſt nulla *d. l. 9. §. 2.* & pecunia eò nomine data condicitur *l. 41. §. 1. eod.* vel in parte materiæ, ut ſi inauratum veneat pro aurô, valet emptio *l. 14. eod.* Tenebitur tamen venditor eatenus,

nus, quatenus intereſt, deceptum non eſſe emptorem *l. 21. §. 2. de act. empt. Sutholt diſſ. 15. aph. 7. Vide Excellentiſſimi & Conſultiſſimi Domini Præſidis, Patroni, Præceptoris & Hoſpitis mei ætatem venerandi velitat. Juſtinian. 13. th. 3. lit. d. Weſeb. ad. de contr. empt. n. 6.* :b) In Commercio illa res eſt, quam quis habere vel poſsidere vel perſequi poteſt *l. 34. §. 1. h. t.* Sive ſit corporalis, ut fundus, aurum &c. Sive incorporalis, eaq; vel univerſalis, ut hereditas *tot. tit. de hered. & act. vend.* vel particularis, ut nomen aliquod & Actio *d. tit. D. & C.* Sive propria ſit, non quidem emptoris, quia res quæ jam ejus eſt, magis ejus fieri nequit: *§. 14. I. de action. l. 16 h. t.* niſi ſub conditione ematur quia forte ſperatur emptoris eſſe deſinere *l. 61. h. t.* vel redimatur poſſeſsio rei, quæ eſt penes venditorem *l 34. §. 4. h. t.* Sed venditoris; ſive aliena *l. 28. h. t.* Conſiſtit enim talis contractus: aut enim emit quis bonâ fide rem alienam, & re ablatâ Dominô venditor tenetur de Evictione; aut malâ fide, & licet res evicta fuerit, pretium repetere non poteſt *l. 27. eod. Berens diſſ. 11. them. 1. quæſt. 4.* Sive ſit præſens, ſive futura v. c. fœtus pecorum &c. & tunc ſi quis fœtus editus fuerit, cum contractum eſſet negotium, venditio facta intelligitur; *l. 8. pr. eod.* Quod ſi etiam jactus aleæ, captus piſcium, vel avium, vel miſſilium ematur, valet emptio, etiamſi nihil inciderit, quia ſpei emptio eſt *d. l. 8. §. 1.* Quibus poſitis ab emptione excludimus res, quæ planè commerciis hominum exemptæ, quales ſunt: Sacræ: niſi tribus ex cauſis, ut pro redemptione captivorum *§. 8. J. de R. D.* pro alimentis pauperum *l. 21. C. de SS. Eccleſ.* pro ſolutione æris alieni Eccleſiæ *Auth. Præterea ſi habeat C. eod.* Religioſæ, Sanctæ *§. 7. J. de R. D. l. 6. pr. h. t.* Publicæ itidem & univerſitatis *l. 51. h. t.* Liber homo: Patri tamen vigore patriæ poteſtatis jus vendendi liberos ob nimiam egeſtatem competere aſſerimus; quæ tamen venditio ſaltem cenſetur eſſe facta in vim oppignerationis ſub ſpe redimendi *l. fin. C. de patrib. qui fil. ſuos diſtr. Excellentiſsimus Dominus Præſes velit 3. th. 2. Cujac. ad. cb. t.* Si ergò de iſtiusmodi re non venali venditio contracta fuerit, vel uterq; ſcivit qualitatem rei, & emptio eſt nulla *d. l. 6. pr. l. 70. h. t.* vel uterq; ignoravit, & eô caſu

vendi-

venditor exceptione justæ ignorantiæ defenditur, restitutoq; pretiô, quod accepit, liberatur. Vel alterô ignorante, alter scivit: Et tunc si solus emptor sciverit, emptio nulla est; Si venditor solus, actione ex empto ad interesse convenitur, & catenus hæc emptio valet *§. ult. I. h. t. l. 62. §. 1. eod.* (c) Speciali ratione vendere prohibetur Emphyteuta jus Emphyteuticum, nisi consensus Domini accedat, *juxta l. 3. C. de jure Emphyt.* Vasallus Feudum sine permissione Domini, ad quem illud spectat *c. un. F. de prohib. Feud. alien. per Frider.* Tutor curatorvè pupilli, minorisvè mobilia pretiosa & immobilia omnia sine inquisitione Judicis & probatione causæ, interpositioneque decreti *l. 22. C. de administ. tutor.* Sic Ecclesiasticarum rerum adi... sine legitimo Ecclesiasticarum personarum assensu non procedit *c. ult. ext. de rebus Eccles. alien.* Sic marito interdicta rerum dotalium alienatio *§. 1. Quib. alien. non lic.* Controvertentibus rei litigiosæ *tot. tit. C. de litigios.* Quo referre licet arma Reipubl. hostibus, venena civibus alienari prohibita *l. 35. §. 2. h. t. Vide* Peinliche Gerichtsordnung *Caroli V. artic. 37. §. ult.* Quandoq; etiam à Magistratu Civibus interdici potest de frumento non evehendo, si fortè obsidionis metus, vel annonæ caritas illud postulet.

Th. VI.

E Substantialibus *(a)* Emptionis-Venditionis superest dispiciendum Pretium *(b)* cujus requisita sunt, esse certum *(c)* consistere in pecuniâ *(d)* numeratâ, tandem esse justum *(e)*.

(a) Tria enumerantur substantialia hujus Contractus, quorum duo priora consensum scil. & mercem quia vidimus, ad pretium nos convertimus. *(b)* ita dictum quasi Peritium (ubi placet Varroni) quod statuatur non ab unoquoq; pro libitu, sed ab illis qui istarum rerum peritiam habent *(c) §. 1. J. h. t.* alioquin enim negotium erit imperfectum, si emere volenti

lenti venditor dicat: Quanti velis, æstimaveris, æqvum putaveris, habebis emptum *l. 35. §. 1. h. t.* Certum verò pretium est, cujus quantitas certa est definita vel per se & simpliciter, vel demonstratione aut relatione facta ad aliud, veluti ad quantitatem antea determinatam, quanti tu emisti: vel in loco certò existentem v. g. quantum pecuniæ in arca habet *l. 7. §. 1. l. 37. h. t. Hanon. d. ita disp. th. 8.* Licet præterea pretium referre in tertij alicujus arbitrium & æstimationem, & venditio talis, velut sub conditione facta sustinetur. Arbiter enim ille nominatim electus vel definit pretium vel non definit. Si definit tunc illud vel æqvum est, & arbitrio ejus stat dum, emptioq; erit perfecta: Si verò immodicum vel iniqvum, ad arbitrium boni viri redigendum. Contrahentes enim, dum pretium in alterius tertij arbitrium conferunt, ejus placitum tanquam boni alicujus & æqui viri elegisse præsumuntur, *l. 76. & seqq pro Socio l. 24. Locati.* Si non definit, velut conditione deficiente, venditio nullius erit momenti, nec ad alienum arbitrium porro recurrendum *§. 1. h. t. l. 43. de V. O.* (d) ne videlicet fiat confusio contractuum venditionis & permutationis *§. 2. I h. t.* Sed si à parte emptoris & pecunia & species datur venditori, quæritur, sitne emptio, an permutatio? Quæstio deciditur ex eô, quod principaliter inter contrahentes est actum. Vel enim primò inter eos convenit, ut pecunia detur pro merce; & erit emptio, etiamsi res prævaleat pecuniæ, quæ simul datur; vel ut res cum re permutetur: & erit permutatio, licet ex post factò unà data fuerit pecunia *c. ad quæstiones. Extra de Rer. permut.* Si verò non constat quid principaliter sit actum, tunc à potiori fit denominatio, adeoque si prævalet pecunia rei simul datæ, erit emptio: Si res pecuniæ, erit permutatio *arg. l. 10. de stat. hom.* Quod si neq; de prævalentiâ constat, permutationis contractus intelligitur. Quoties enim de nomine alicujus contractus ambigitur, præsumitur esse innominatus *l. 1. de æstimat. act. Hæn. d. disp. th. 15* (e) Etsi justitia commutativa & proportio arithmetica, quæ in contractibus observatur, etiam hic rei æquivalens pretium exigat; tamen propter hominum mores incorrigibiles dandum

 aliquid

aliquid vitiis humanis leges statuerunt, circumventionem infrà dimidium pretij, non illam dolosam, quam in tantum abesse volunt, ut si adsit, reddat emptionem nullam, sive læsio sit intra sivè ultra dimidium *l. 5. C. de rescind. vend.* sed quæ contingit sine animo fallendi, tolerandô. Tolerant, inquam, non præcipiunt, non approbant, sed non puniunt, sed cujusq; conscientiæ relinqvunt. Et hoc est, quod *Vlpian. in l. 16. § pen. de minor.* & *Paulus in l. 22. §. ult. locati.* dicit: In pretio emptionis & venditionis licere contrahentibus se circumvenire naturaliter, i. e. Natura contrahentium est, ut velint in emendô & vendendô aliquod lucrum facere, emptoris quidem vilius comparandô, venditoris carius distrahendô *Gothofr. ad d. lib. de minor.* Quam circum ventionem commodè dixeris Prudentiam quandam negotiativam, studiumq; aliquod rei familiaris augendæ, *l. 8. C. de rescind. vend.* Circumscriptio autem ista ex re ipsâ & factô, sine propositô fallendi contingit quandoq; ex ignorantiâ, si venditor plus vel minus imponat, & emptor plus vel minus solvat: quandoq; etiam ex scientiâ, ut si venditor majus pretium petat, & emptor minus offerat, non animô decipiendi; sed ut illô remittente, hoc addente, paulatim ad justum pretium consentiant. Quod si autem præter opinionem emptor plus vel minus justô pretium venditori obtulerit & solverit, læsiô ab alterutrâ parte inde oritur. *Dn. Frantzkium Exerc. 11. Quæst. 3. n. 10. 11. & seqq.* Quæ tamen læsio si ultra dimidium justi pretij fuerit, consistit quidem venditio, læso tamen concessa est actio vel ad rescissionem Contractus *ex. l. 2. C. de rescind. vend.* vel ad supplementum præstandum ejus, quanti tempore Contractus res venire potuit *d. l. 2. l. 8. C. eod. c. 3. X. de empt. & vendit.* ex quo capite patet, circumventionem infrâ dimidium quoq; de Jure Canonicô esse licitam. *Confer. Dn. Frantzkium d. Quæst. 3. Excell. Dn. Præsid. d. disp. 10. Oldend. Class. 4. act. 1.* ubi inter alia vel ex hac ratione leges circumscriptionem hanc admisisse dicit, quia si ob quamvis inæqualitatem & læsionem liceret revocare contractum, nulla ferè Emptio Venditiô futura esset stabilis & firma. *Adde Wesenb. tr. de rescind. vend. n. 4.*

Th. VII.

Quam primùm Emptio-Vēditio perfecta, (a) non licet ab ea discedere (b) ne quidem cum Arrharum dispendio. (c) Periculum (d) itidem & Commodum (e) statim spectat ad Emptorem.

(a) Perficitur autem nudô consensu collato ad mercem & pretium, uti suprà demonstravimus, licet posteà compleatur ex parte venditoris rei traditione, & ex parte emptoris pretij solutione. (b) Nisi recedatur utriusq; voluntate: sicuti enim consensu est contracta, ita contrariâ voluntate potest dissolvi; idq; re adhuc integrâ, i. e. neq; pretiô solutô, neque merce traditâ, *§. ult. I. quib. mod. toll. oblig.* Alioquin enim solus consensus non sufficit, sed insuper requiritur restitutio mercis ab emptore, pretij â venditore *l. 1. C. Quando lic. ab empt. disced.* Alterutri verò contrahentium illud non licet *l. 3. C. de resc. vend.* ne quidem si duplum â venditore offeratur *l. 6. eod.* (c) Quamvis scil. emptor arrhis carere, & venditor duplicatas reddere velit. Arrhæ enim dantur animô magis confirmandi & astringendi contractum, non infirmandi. Neq; obstat *princ. huj. tit.* illud enim loquitur de emptione perficiendâ in literis. (d) Rei venditæ licet non traditæ periculum pertinet ad emptorem *§. 3. I. h. t.* Perfecta enim venditione emptor quandocunq; vult rem petere & auferre potest; si itaq; cessaverit, intereaq; res perierit, vel deterior facta fuerit, sibi meritò & suæ moræ, quæ alteri nocere non debet *l. 134. de R. I.* imputare debet. Sunt tamen casus quibus de periculô rei etiam venditor tenetur, ut 1. Si moram fecerit in tradendô, aut aliàs dolum & culpam circa rem commiserit *l. 17. de peric. & comm. rei vend.* 2. Si pactô custodiam ejus usq; ad traditionem susceperit *§. 3. I. h. t.* 3 Si non species certa, sed genus aliquod v. c. bos, eqvus vendatur. Emptori enim interitus rei aut certæ speciei nocet *l. 14. §. 1. de peric. & comm. rei vend.* ge-

ꝰus autem non interit. 4. Si res numerô, mensurâ & pondere constantes venditæ fuerint: Harum enim rerum periculum ante adnumerationem, ponderationem, & admensionem respicit ad venditorem, quia his ita peractis, demûm venditio perfecta dicitur; nisi in universum illæ res, quantæcunque fuerint, venierint, quo casu spectat ad emptorem periculum *l.35.§.5.de contr.empt.* 5. Si res vendantur degustationem exigentes, ante illam periculum sustinet venditor, quia tunc plenissimè vēditæ cēsentur, qvùm fuerint degustatæ *l.1.princ.de peric.& comm.rei vend.Vide Oldēd.d Claß.4.act.1.* Extra hos casus venditor rem amissam non præstat, sed, quia adhuc Dominus est, cedit emptori actiones: rei vindicationem, condictionem furtivam, actionem furti, L. Aquiliæ itidem actionem, si res vendita sine dolô & culpâ venditoris interierit, vel deterior facta fuerit *§.3. I.h.t.* (e) *d.§.3. h.t.l. 10. de R.I.* Commodum autem hoc consistit, vel in iis quæ rei venditæ accedunt v. c. per alluvionem *l.7. de peric. & comm rei vend.* vel in iis quæ ex re nascuntur, ut sunt fructus arborum, fœtus animalium *l.pen. C. de act. empt.* vel iis, quæ occasione rei proveniunt, ut mercedes ex operis, vecturis, pensiones ex locatione *l.13 §.13. de act. empt.* Hæreditate tamen venditâ, si unus heredum deficiat, ejus portio non accrescit emptori, sed venditori: quia in hac venditione inspicitur tempus contractus, *l.1.§.1. de hered. vel act. vend.* Neq; enim per istam venditionem Venditor desinit esse heres; Emptor verò neq; repudianti conjunctus, neq; voluntate defuncti vocatus *Excell. Dn. Præses d. velit. th.5. Vngep. Exerc. 11. q.3.*

Th. VIII.

Diversa est ratio Vēditionis, quæ in Scriptis (*a*) celebratur: In hac enim priusquam Scriptura omnibus numeris absoluta fuerit, tanquam imperfectâ (*b*) impune (*c*) licet pœnitere. Conditionalis (*d*) itidem Venditio,

ditio, antequam Conditio fuerit impleta, imperfecta (c) censetur.

(a) Puta si ab initiô contrahentibus placuerit contractum in scripturâ celebrari debere, nec antea emptionem velle perfectam, priusquam instrumentum legitimè confectum fuerit. Aliàs enim si ita non convenit, contractus erit completus, licèt Scriptura imperfecta, ut quæ ex post factô supervenit, nec facit ad perfectionem, sed ad probationem. (b) Emptio enim ista quodammodo sub conditione contracta censetur, ante cujus existentiam, h.e. antequam & concipiatur, & omnibus suis partibus ac requisitis absolvatur, non potest dici perfecta *l. 17. C. de fide instrum.* Ex eô tamen non degenerat in literarum obligationem, quia nudus consensus scripturâ declaratus absolvit contractum, & scriptura non ex naturâ contractus, sed ex accidenti, pactô scil. intervenit. *Sutholt diss. 15. th. 9. Pac. anal. inst. ad pr. h. t.* (c) nisi arrharum nomine aliquid datum fuerit, quia tam emptor arrhas amittit, venditor autem duplum propter voluntatis mutationem restituere cogitur *d. l. 17. C. de fid. instrum.* Arrhæ autem hic non sunt argumentum Emptionis-Venditionis contractæ, sed ad id dantur ab emptore, nè, dùm tractat de re emendâ, quispiam eam prævertat (d.) v. c. Si Stichus tibi intrà certam diem placuerit, erit tibi tot aureis emptus *§. 4. h. t.* (e) *l. 7. h. t.* Cum itaq; ante conditionem existentem nulla potest ex venditione nasci obligatio *l. 8 princ. de per. & comm. rei vend.* periculum erit venditoris.

Th. IIX.

Aliquando tamen etiam rescinditur venditio perfecta, vel aliunde per Retractum (a) sive Gentilitium (b) ex jure sangvinis: sive alium ex aliâ causâ Vicinitatis scil. & So-

cietatis: Vel ab ipsis Contrahentibus ex Pactis (c) conventis.

(a) Quamvis naturali libertate cuilibet in quemlibet res suas transferre licitum sit *§. 40. I. de R. D.* quia tamen quandoq; proximo nostro vel sangvine, vel habitatione, vel societate nonunquam molestia; sæpè etiam damnum inde solet creari, meritò illi jus Prælationis concessum, & Venditor rerum immobilium distractionem denuntiare tenetur, quô, si velit, ipse extraneo emptori præferatur. Denuntiatione autem istâ prætermissâ, procedere ad beneficium retractus, & oblatô pretiô quod solutum est, res istas sibi vindicare potest. *Vide Constit. Frider. de jure Protimiseos & ad illam Gothofr.* (b) Præstat enim bona immobilia in familiis conservari. Jus autẽ illud competit propinquioribus consangvineis & ijs qui venditori sunt heredes futuri, *arg. l. 14. C. de rei vindic.* Proximioribus verò renuentibus admittuntur remotiores: modo veniant in tempore, siquidem petitioni retractus proximitatis annô & die præscribitur *teste Wesenb. tit. de rest. vend. n. 4. ex c. Titius lib. 2. F. §. 26. Si de feudo defuncti content. c. 1. §. porrò 2. F. Qualit. olim pot. feud. alien.* (c) Qualia sunt: de Retrovendendo, Lex commissoria, & Addictio in diem, de singulis seorsim infrà.

Th. X.

Pactô de Retrovendendô Venditor sibi reservat Jus redimendi (a) Rem venditam (b) ab emptore (c) vel simpliciter omni tempore (d) quo ipse vel heres (e) voluerit, vel intra certum tempus.

(a) *l. 2. C. de pact. int. empt. & vend.* Datur autem venditori ex hoc pacto Actio directa ex vendito, si adjectum incontinenti: si ex intervallo, actio præscriptis verbis *d. l. 2.* Priusquam verò agit, necesse est, ut emptori offerat pretium, & quidem

C totum

rorum: partis enim oblationem invitus recipere non cogitur. *arg. l.13. §.8. de act. empt.* (*b*) Rei venditæ dominium, recepto pretio per traditionem iterum in venditorem transferre tenetur. Si autem fuerit alienata, agetur de eô, quod interest, alienatam non esse *l. 1. de act. empt.* Commoda verô, quæ ad emptorem ante oblationem pervenerunt, non restituit *d. l. 2.* Fructus tamen pendentes, ut inter illum & venditorem pro ratâ temporis dividantur, æquum est. (*c*) Intenditur illa actio contra emptorem ejusq; heredem, non verò tertium possessorem, quia est ex contractu & pacto, adeoq; personalis. (*d*) Utrum autem huic pacto spatio 30. annorum præscribi possit, non æquè inter Doct. constat. Negat. Dn. Franizk. *Exerc. 5. Quæst. 6. n. ult. Hoen. disp. Pand. 5. th. 5.* & alij, quibus & nos subscribimus. *Confer. Constit. Elect. August. part. 2. c. 1. Mynsing. cent. 1. obs. 16. ubi id ipsum in Camera observari asserit.* (*e*) In contractibus enim non tantum nobis, sed etiam heredibus cavemus: Quin imò etiam tertio cuidam hoc jus cedi potest, quia non est jus personæ annexum, sed commodum ex contractu, quod in alios transire potest.

Th. XI.

Lege (*a*) Commissoria (*b*) continetur, nisi intra certum diem Pretium exsolvatur, rem debere esse inemptam (*c*).

(*a*) dicitur Lex seu pactum, quod legem contractui det (*b*) Commissoria, quod qui in eâ committat, in universam venditionem committat, siquidem venditor velit illam habere pro infecta, *Cujac. in. D. h. t. Wesenb. in. eod.* Lex autem commissoria utiliter adjicitur contractui emptionis, & quidem in gratiam venditoris, qui plerumque in solutione pretij solet vexari: Inutiliter contractui pignoris in gratiam Creditoris, ut scil; debitore ad statutum diem non solvente, pignus ejus permaneat. Debitor enim pecuniâ egens ad

quæ

quæ graviora se non adstringeret? *l. fin. C. de pa&. pig.* (*c*) i. e. potest agere venditor contra emptorem licet non interpellatũ *l. 4. §. 4 de lege cõmiß.* ut venditio rescindatur, & res cum perceptis fructibus restituatur, simul etiam condemnetur ad id, si quà deterior per eum facta, *d. l. 4. princ.* Si verò prætermissâ commissoriâ petere pretium velit, id ei permissum. *l. 3. d. l. 4. §. 2. eod.* Electâ autem unâ illarum, variatio illi denegata *d. l. 4. §. 2. l. pen. eod.*

Th. XII.

Deniquè per Pactum Addictionis in diem (*a*) Emptio-Venditio pura (*b*) si quid amplius ab alio offeratur, rescinditur: & quæ est Conditionalis (*c*) perficitur, nisi intra certum tempus, melior conditio (*d*) superveniat. (*e*).

(*a*) Addicere est licitanti rem auferendam permittere, *Oldend. d. l.* (*b*) v. c. domus ista 1000. aureis tibi empta esto, eâ lege tamen, ut si spatiô 30. dierum meliorem conditionem quis offerat, liceat ab emptione recedere. Quæ venditio sicuti pura & perfecta est, ita omne periculum, lucrum & damnum intereà temporis spectat ad emptorem *l. 2. §. 1. de in diem addict.* meliori autem conditione allatâ rem cum fructibus restituere venditori tenetur, qui etiam rursus refundit impensas, si quæ erogatæ fuerint *l. 16. l. 6. h. t.* (*c*) v. c. Si intra Calendas proximas melior conditio non offeratur, emptio perficiatur: quo casû neque dominium rei, neq; periculum vel commodum pertinent ad emptorem, nisi elapsus sit dies neque melior conditio à quopiam oblata. (*d*) Quæ talis esse censetur, si pretio aliquid sit additum, si solutio offeratur facilior vel maturior, si locus oportunior solvendo pretio dicatur, & si generaliter quid accedat, quod ad utilitatem venditoris pertineat *l. 4. §. ult. h. t.* (*e*) Si superveniat, necesse est, ut emptori illã denunciet, ut si velit, ipse quoq; quod alius adje-

adjecit, superaddat *l. 7. & 8. h. t.* Si verò nolit, recedat ab emptione, & locus fiat posteriori emptori.

Th. XIII.

Hactenus dispeximus aliquantisper Emptionem Venditionem ex Pacto formatam: jam revertimur ad eandem, ut est simplicitati & formæ propriæ relicta, & quæ supersunt Actiones inde descendentes considerabimus: Sunt autem Empti & Venditi, quarum utraquè Directa (*a*) & Bonæ Fidei (*b*).

(*a*) Quia per utramq; agitur ad id, de quô contractus est principaliter initus *Sutb. d. diß. 15. th. 25.* neque enim hic potior est causa emptoris, quam venditoris, vel contra *Cujac. ϖ. C. de contr. empt.* Quibus nonnunquã intervenit damnorum, usurarum, sumptuum, Evictionis præstatio (*b*) *§. 28. I. de action. l. 11. § 1. de act. empt.* actionibus enim his non tantum id persequimur, quod in obligationem expresse est deductum, sed quod alterum alteri ex bono & æquô præstare oportet.

Th. XIV.

Empti Actio competit Emptori soluto pretio (*a*) adversus Venditorem ad rem (*b*) præcisè (*c*) tradendam (*d*) & vacuam (*e*) Possessionem præstandam.

(*a*) Quoniam contractus ab emptore velut indigente re emptâ cœpisse censetur, æqvum est, ut is acturus á sua parte contractum impleverit solvendo pretium & quidem totum *l. 13. §. 8. de act. empt.* vel alio modo satisfecerit *l. 55. de contr. empt.*

apt. vel fides ei à venditore sit habita; aliàs enim semper exceptione non soluti pretii repelletur. (*b*) Et quidem si res corporalis, vera fiat traditio: Si incorporalis, quasi traditio seu cessio in juribus emptis; & cautio quâ venditor caveat, per se non futurum, quò minus emptor re ista utatur *l. 3. §. 2. h. t.* Res autem tradatur cum omnibus adhærentibus: sic v. c. domo vendita etiam alienata censentur omnia terræ & muris affixa, *arg. l. 44. de eviction.* Sic fundo alienato venditionem fructus pendentes seqvuntur *l. ult. §. pen. Quæ in fraud. credit. fact.* Multò magis venditor præstare tenetur fructus; qui post contractam venditionem percepti sunt *§. 3. I. h. t. l. 13. C. de A. empt. Vide quæ supra diximus th. 7. lit. e.* Sicuti autem commoda sequuntur rem alienatam, ita etiam onera: proinde emptor tributa, non solum ex eô tempore, quo ipse rem possidet, sed etiam reliquâ; quæ anteriores possessores insoluta reliqvêre, exsolvere cogitur, *per. l. 2. C. sine censu vel reliq. fund. compar.* Fiscus enim jure suo sequitur possessorem rei, nec curat conventiones inter privatos intercedentes, & in tributis non tàm personæ, quàm prædia conveniuntur *l. 7. de publican. & vectig. l. 3. C. de annon. & tribut. Vide Cujac. in. dict. tit. C. Sine censu vel reliq.* Deniq; rem talem tradat necessè est, qualem esse tempore contractus prædicabat; quod nisi fiat, Edictô Ædilitiô deceptis emptoribus succurritur *l. 1. §. 2. de Ædilit. Edict.* vel enim agunt actione Redhibitoriâ adversus venditores ad rem vitio affectam restitutô pretiô recipiendam; vel actione Æstimatoriâ seu Quanto minoris ad tantum pretij restituendum, quantô minoris propter vitium, cum veniret, fuerit. Si verò post contractam venditionem res damnô affecta fuerit, disting. vel enim mora circa traditionem est tantum in Emptore, & venditor tenetur saltem de dolô *l. 17. l. 5. de peric. & comm. rei vend.* Vel est tantum in venditore, & tum præstat dolum, latam & levem culpam *l. 13. §. 16. de act. empt.* (*c*) Nam præstandô interesse non liberatur, *per. l. 6. C. de rescind. vend. l. 50. de act. empt. ibi compellitur. l. 11. §. 2. eod. ibi oportet. l. 46. eod. cogetur. §. 2. J. de donat.* Ipsa enim res, non factum est in obligatione. Leges, quæ nobis videntur

tur contrariæ, ut *l. 1. D. & l. 4. & 10. C. de act. empt.* vel sunt accipiendæ de casu, quo emptor agit ad rem, & præterea ad id quod interest, rem justô tempore traditam non esse: Vel quô emptor mavult sibi præstari interesse; vel quô venditor facultatem rei tradendæ non habet. *Excell. Dn. Præs. s dict. velit. th. 4. lit. C. Frantzk. Exerc. 11. Quæst. 1. Riemer. dec. 10. q. 9.* (*d*) Et si venditor sit dominus, transferat dominium in accipientem: Si non, causam usucapiendi; non enim præcisè cogitur rem emptoris facere *l. 25. §. 1. de contr. empt.* Sed tantum, ut ei tanquam domino habere liceat. Quod si tamen res nondum usucapta â domino evicta fuerit, venditor tenetur de Evictione *l. 11. § 2. de act. empt.* Singularia quædam de evictione rerum incorporalium vide apud *Cujac. ad D. de hered. & act. vend. Wesenb. ad. eod.* (*e*) Ne enim emptori impediatur usucapio, necesse est, ut alius neq; detineat, neq; possideat *l. 25. de usucap.* 297

XV.

Venditi Actio competit venditori contra emptorem ad pretium dandum (*a*) cum usuris (*b*) post moram.

(*a*) Dari verò pretium adeò necessè est, ut etiamsi res tradita sit, non tamen acquirat eam emptor, priusquam pretium solverit, nisi aliô modô satisfecerit, veluti expromissore, Fidejussore, aut pignore dato; vel venditor fidem ejus secutus fuerit *§ 41. J. de rer. divis.* Si verò non sit tradita, ut tradere insolutô pretiô venditor non teneatur. Dare autem pretium, est venditorem ejus dominum facere *§. 14. J. de action.* id quod præstare emptor est obligatus *l. 11. §. 2. de act. empt.* Neq; enim in pecunia, utpote re fungibili & generis tale quid obtinere potest, quod secundum th. præc. lit. d. in re debita in specie observatur. (*b*) Scil. â die traditionis: quod utiq; justissimum est, cum interim emptor fructus rei venditæ lucretur, venditore & pretiô & re carente *l. 13. C. h. t.* Tantum de amplissimâ Emptionis, Venditionis materiâ!

Præ-

Præstantissimo Dn. Respondenti,

SUO

De Emptione-Venditione disputanti,

Quàm tibi firmus adest animi consensus & ardor,
KUNDTREICHI, ut veniat retinenda scientia Juris?
Nec spes vana subest. Nam se Themis ipsa sacrata
Difficilem non præbet ei, qui Mentis alumnus
Possessorq; bonæ est, facileq; assentit ementi.
Tu precium sudando paras, studioq; tenaci.
Et plura ingenio spondes, majoraq; vulgo;
Hinc mercem egregiam Juris, propriamq; tenebis.

Gottfriedt Suevus *D.*

Eximio Dn. CHRISTOPHORO Kundenreich/ *Fautori ac Amico meo suspiciendo.*

Quem quondam ad celebres ripas, Academia, Varni
experta est artes cum sedulitate colentem,
non trahit ignavam captata per otia vitam;
sed totus Phœbi est, cæptumq; hîc gnaviter urget,
Cernitis ut studij jam publica signa ministret,
Dum Juris nodos ac legum ænigmata solvit,
Mercator veluti longè lateq; paratas
extrudit tandem multo cum fœnore merces,
sic & CHRISTOPHORUS, quas cum sudore paravit
exponit nobis merces, laudemq; meretur.
Det DEUS ut studium hoc ipsi bona plurima præstet,
Ut ferat hinc Res priva suum, Respublica fructum.

L mq; feci

M. Andreas Lölhevvel Reg: Pruss.

FINIS.